

Dr hab. n. o zdr. Ewa Baum, prof. UM
Katedra Nauk Społecznych i Humanistycznych
Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego
w Poznaniu

Ocena dotycząca osiągnięcia naukowego oraz pozostałego dorobku naukowego, działalności o charakterze organizacyjnym, dydaktycznym i popularyzatorskim Pani dr n. o zdr. Magdaleny Kozeli, dokonana w związku z postępowaniem habilitacyjnym.

Podstawę merytoryczną opracowania oceny stanowiły materiały przesłane przez Radę Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego-Collegium Medicum.

Informacje biograficzne

Pani dr n. o zdrowiu Magdalena Kozela jest absolwentką Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie na Wydziale Nauk o Zdrowiu w 2009 roku uzyskała tytuł magistra nauk o zdrowiu na podstawie pracy magisterskiej *Przynależność kobiet po mastektomii do organizacji Amazonek a występowanie depresji* przygotowanej pod kierownictwem prof. dr. hab. Andrzeja Pająka, która została nagrodzona przez Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu UJ CM. Podstawą nadania Habilitantce stopnia doktora nauk o zdrowiu była rozprawa doktorska *Poczucie kontroli jako czynnik ryzyka chorób układu krążenia*, której promotorem był prof. dr hab. Andrzej Pająk. Rozprawa doktorska otrzymała wyróżnienie przyznane przez Radę Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum. W 2017 roku na podstawie egzaminu w złożonego w Centrum Egzaminów Medycznych w Łodzi uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie epidemiologii.

Dr n. o zdr. Magdalena Kozela uczestniczyła również w kursach i szkoleniach specjalistycznych mających na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności w dziedzinie biostatystyki i analizy danych. Od roku 2010 dr n. o zdr. Magdalena Kozela była zatrudniona w Zakładzie Epidemiologii i Badań Populacyjnych, Instytutu Zdrowia Publicznego na Wydziale Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński-Collegium Medicum, początkowo na stanowisku starszego referenta technicznego, a od roku 2013 do 2017 na stanowisku

specjalisty naukowo-technicznego. Od maja 2017 roku pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze Epidemiologii i Badań Populacyjnych, Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński-Collegium Medicum.

Ocena osiągnięcia naukowego pt. *Psychospołeczne uwarunkowania zapadalności i umieralności z powodu chorób sercowo-naczyniowych oraz nierówności w korzystaniu z opieki zdrowotnej.*

Osiągnięcie naukowe Habilitantki, zgodnie z przepisami art. 219 ust. 1 pkt 1-3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2021 poz. 478) zostało udokumentowane poprzez przedstawienie cyklu pięciu powiązanych tematycznie prac badawczych pod tytułem: *Psychospołeczne uwarunkowania zapadalności i umieralności z powodu chorób sercowo-naczyniowych oraz nierówności w korzystaniu z opieki zdrowotnej.* Publikacje wchodzące w skład cyklu to pięć prac oryginalnych, których pierwszym autorem oraz autorem korespondencyjnym jest Habilitantka i które opublikowane zostały w latach 2016-2020 w czasopismach z Impact Factor, o łącznej wartości IF: 12.035 i łącznej punktacji MNiSW: 285. Habilitantka w pracach stanowiących osiągnięcie naukowe, wraz z współpracownikami postanowiła zrealizować następujące cele:

1. Określić zależności występujące między nasileniem objawów depresji a umieralnością ogólną i umieralnością z powodu chorób układu krążenia.
2. Ocenic związek zachodzący pomiędzy skumulowanym występowaniem psychospołecznych czynników ryzyka, czyli równoczesnym narażeniem tej samej osoby na oddziaływanie kilku z nich (takich jak niskie wykształcenie, deprivacja materialna, objawy depresji i niskie poczucie kontroli) a ryzykiem wystąpienia chorób sercowo-naczyniowych rozwijających się na podłożu miażdżycy tętnic.
3. Ocenic związek zachodzący pomiędzy wynikiem szybkiego testu CAGE, który bada zagrożenie uzależnieniem od alkoholu a zapadalnością na choroby sercowo-naczyniowe.
4. Ocenic związek występujący między pozycją społeczno-ekonomiczną a częstością korzystania z konsultacji medycznych, hospitalizacji, a także częstością udzielania porad w zakresie czynników ryzyka chorób układu krążenia i skutecznej kontroli czynników ryzyka chorób układu krążenia.
5. Ocenic czy i w jakim stopniu występowanie objawów depresji jest związane z częstością korzystania z opieki zdrowotnej, oraz poradnictwem w zakresie głównych

czynników. ryzyka chorób układu krążenia podczas typowych wizyt lekarskich w profilaktyce pierwotnej i wtórnej.

Przeprowadzone przez Habilitantkę, wraz z współpracownikami, badania przyniosły, jak wskazała w autoreferacie Habilitantka, następujące wyniki:

1. Objawy depresji były istotnym predyktorem umieralności z powodu chorób układu krążenia oraz umieralności ogólnej niezależnie od szerokiego zakresu potencjalnych czynników zakłócających.
2. Kumulacja psychospołecznych czynników ryzyka była związana ze zwiększonym ryzykiem wystąpienia incydentu sercowo-naczyniowego. U mężczyzn relację tę w znacznej części można wyjaśnić wpływem klasycznych czynników ryzyka, natomiast u kobiet około jedną trzecią ryzyka wystąpienia przypadków chorób układu krążenia można przypisać psychospołecznym czynnikom ryzyka.
3. Wyniki wskazują na zależny od nasilenia efekt zaburzeń używania alkoholu i zapadalności na choroby sercowo-naczyniowe, a prosty kwestionariusz CAGE może potencjalnie być dodatkowym narzędziem do identyfikacji osób z wysokim ryzykiem sercowo-naczyniowym.
4. Osoby z wysoką pozycją społeczno-ekonomiczną częściej korzystają z konsultacji lekarskich niż osoby o niskim statusie. Ponadto, mężczyźni lepiej sytuowani otrzymują więcej porad w zakresie kontroli głównych czynników ryzyka chorób układu krążenia niż mężczyźni o niższej pozycji socjoekonomicznej. U kobiet nie zaobserwowano związku pomiędzy pozycją społeczną a otrzymywaniem porad w zakresie głównych czynników ryzyka.
5. Zalecenia Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego dotyczące szczególnie starannej kontroli czynników ryzyka chorób układu krążenia u osób z depresją znajdują częściowe odzwierciedlenie tylko w profilaktyce pierwotnej.

Choroby układu krążenia, których przyczyną jest miażdżycza tętnic, należą do głównych przyczyn umieralności, a w Polsce są powodem blisko połowy wszystkich zgonów (wg stanu sprzed pandemii wywołanej przez Covid-19), przy czym wskaźnik ten jest wprawdzie niższy niż w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej, niemniej pozostaje blisko dwukrotnie wyższy niż w krajach Europy Zachodniej. Analizując istotne czynniki/determinanty zapadalności i umieralności spowodowanej chorobami układu krążenia Habilitantka

i współpracownicy wykazali i ilościowo określili rolę psychospołecznych czynników jako determinantów zachorowalności, umieralności a także korzystania z opieki zdrowotnej w populacji polskiej. Były to pierwsze tak szeroko zakrojone prospektywne badania poświęcone omawianej problematyce, przeprowadzone na terenie Europy Środkowo-Wschodniej, a ich wyniki mogą w znaczący sposób przyczynić się do odpowiedniego wytyczenia kierunków polityki zdrowotnej w dziedzinie profilaktyki i leczenia chorób układu krążenia. Oceniając sposób w jaki Habilitantka przedstawiła w autoreferacie badania stwierdzam, że dr Magdalena Kozela przedstawiła w sposób przejrzysty zarówno cele badań jak i wnioski z przedstawionych badań związanych z przedłożonym do oceny osiągnięciem naukowym.

Ocena aktywności naukowej

Łączny dorobek naukowy dr Magdaleny Kozeli, zgodnie z przedstawioną przez Habilitantkę informacją na podstawie Bibliografii UJ CM oraz Web of Science Core Collection i Journal Citation Reports z dnia 26.01.2021 r., obejmuje 33 prace naukowe, w tym 6 prac naukowych opublikowanych przed uzyskaniem stopnia doktora o łącznym IF: 1,940, punktacja MNiSW: 36, oraz 27 prac po uzyskaniu stopnia doktora, o łącznym IF: 84,147, w tym 5 prac o łącznym IF: 12.035 za cykl publikacji przedłożonych jako osiągnięcie naukowe w celu wszczęcia przewodu habilitacyjnego. Prace, z wyłączeniem publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe, o łącznym IF: 74,052 uzyskały w sumie punktów MNiSW: 1281. Wszystkie prace Habilitantki cytowane były 189 razy, a współczynnik Hirscha wynosi 7. Wyniki prac naukowych osiągnięte z udziałem Habilitantki były „blisko” 50 razy prezentowane na kongresach i zjazdach naukowych, tak w polskich jak i zagranicznych ośrodkach naukowych, w tym 39 razy prace oryginalne, które były przedstawiane były w formie prezentacji ustnych lub posterów.

Na podkreślenie zasługuje udział Habilitantki w realizacji następujących projektów międzynarodowych w charakterze członka zespołu badawczego: HAPIEE: Health, Alcohol and Psychosocialfactors in Eastern Europe, finansowanego przez Wellcome Trust oraz the US National Institute of Aging oraz projektu ATLOS: Ageing Trajectories of Health: Longitudinal Opportunities and Synergies, finansowanego przez Unię Europejską w Ramach Programu Horizon 2020. Wiele spośród podejmowanych przez Habilitantkę tematów badawczych realizowane było w ramach wspomnianych wyżej projektów badawczych. Tematyka podejmowanych przez Habilitantkę badań naukowych od początku dotyczyła problematyki związanej z psychospołecznymi uwarunkowaniami stanu zdrowia. W tym nurcie mieściło się uczestnictwo w badaniach zespołowych nad chorobami sercowo-

naczyniowymi i – w pierwszym okresie – nad ich klasycznymi czynnikami ryzyka i wykazanie, że niskie poczucie kontroli było silnie związane z wyższą umieralnością z powodu chorób układu krążenia. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka zajmowała się badaniem zależności między poczuciem kontroli a umieralnością, z uwzględnieniem próby międzynarodowej, które wykazało, że niskie poczucie kontroli wiązało się ze zwiększoną umieralnością zarówno ogólną jak i sercowo-naczyniową w kohortach czeskiej i polskiej, ale nie w Rosji. Badała także związki pomiędzy utrzymywaniem kontaktów z krewnymi i jakością życia u osób starszych. Badania te wykazały pozytywny związek między częstością kontaktów z przyjaciółmi i krewnymi a jakością życia w populacji Czech, Polski i Rosji. Poza tym Habilitantka uczestniczyła także w badaniach nad poszerzeniem wiedzy o klasycznych czynnikach ryzyka chorób układu krążenia, co zaowocowało kilkoma kolejnymi publikacjami naukowymi.

Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę

Dr n. o zdr. Magdalena Kozela w charakterze nauczyciela akademickiego prowadzi zajęcia na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia na Wydziale Nauk o Zdrowiu UJ CM z takich przedmiotów jak *Podstawy epidemiologii, Epidemiologia, Projektowanie badań naukowych, Główne problemy zdrowotne polskiej populacji, Ilościowe metody badań w naukach o zdrowiu, Demografia i epidemiologia, Krytyczny przegląd piśmiennictwa*. Była promotorem 4 prac magisterskich i 4 prac licencjackich oraz promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim, zakończonym wyróżnieniem w 2018 r. Habilitantka zaproszona została do wygłoszenia kilku wykładów na konferencjach naukowych poświęconych kardiologii prewencyjnej.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego. Jako członek Zarządu Sekcji Prewencji i Epidemiologii od 2017 roku jest współorganizatorem (od 2016 roku w charakterze członka Rady Naukowej, a od 2017 roku członka Komitetu Organizacyjnego) corocznej ogólnopolskiej Konferencji pt. *Kardiologia prewencyjna – wytyczne, wątpliwości, gorące tematy*. Poza tym jest członkiem European Society of Cardiology – European Association for Preventive Cardiology), a także International Society for Clinical Biostatistics. Habilitantka była też kierownikiem czterech projektów naukowych finansowanych ze środków przeznaczonych na działalność statutową Uczelni. Ponadto jest członkiem zespołu badawczego realizującego projekt finansowany przez Narodowe Centrum Nauki dla Katedry Epidemiologii i Badań Populacyjnych UJ CM. Od roku 2017 jest członkiem Zespołu ds. Promocji Instytutu Zdrowia Publicznego i Rozwoju Karier Zawodowych Studentów. Zespół ten odpowiada za obecność Instytutu Zdrowia Publicznego

w wydarzeniach promocyjnych na Uniwersytecie (Dzień Otwarty) a także na zewnątrz (Festiwal Nauki) oraz prowadzenie mediów społecznościowych Instytutu.

Dr n. o zdr. Magdalena Kozela aktywnie działa na rzecz popularyzacji osiągnięć współczesnej nauki w dziedzinie zdrowia poprzez udział w prowadzeniu popularnonaukowego Bloga Zdrowia Publicznego, działalność w Fundacji Uniwersytet Dzieci, a także udział w kampanii To jest Zdrowie Publiczne! (This Is Public Health! #TIPH) i Akcji Licea!, prowadzonych w Instytucie Zdrowia Publicznego. Ponadto, w tychże ramach zrealizowała w latach 2010-2020 kilka wykładów i webinarów dla uczniów szkół średnich poświęconych m. in. problematyce chorób zakaźnych w kontekście celowości szczepienia się przeciw tym chorobom.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Uważam, że osiągnięcie naukowe dr n. o zdr. Magdaleny Kozeli pt. *Psychospołeczne uwarunkowania zapadalności i umieralności z powodu chorób sercowo-naczyniowych oraz nierówności w korzystaniu z opieki zdrowotnej*, na które składa się cykl pięciu prac oryginalnych, których pierwszym autorem oraz autorem korespondencyjnym jest Habilitantka i które opublikowane zostały w latach 2016-2020 w czasopiśmie z Impact Factor, o łącznej wartości IF: 12.035 i łącznej punktacji MNiSW: 285 stanowi istotny wkład do nauk o zdrowiu w zakresie wytyczenia właściwych kierunków polityki zdrowotnej w dziedzinie profilaktyki i leczenia chorób układu krążenia. Także pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze zasługują na wysoką ocenę. Podsumowując stwierdzam, że dr n. o zdr. Magdalena Kozela spełnia kryteria ustanowione przez przepisy art. 219 ust. 1 pkt 1-3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2021 poz. 478) i w pełni zasługuje na uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu. W związku z powyższym mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego - Collegium Medicum wniosek o dopuszczenie Pani dr n. o zdr. Magdaleny Kozeli do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

dr hab. n. o zdr. Ewa Baum, prof. UM

Poznań, dnia 23 sierpnia 2021 r.